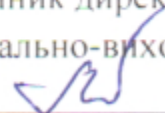

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д.Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Загальноосвітні, гуманітарні
та соціально-економічні дисципліни»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

 М.Ю. Гірник

28 серпня 2025

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА

галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
спеціальність	В5 Музичне мистецтво
освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво

Розробник: Серкез Олена Анатоліївна, викладач

Програму навчальної дисципліни «Основи правознавства» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Загальноосвітні, гуманітарні та соціально-економічні дисципліни», протокол № 1 від 20 серпня 2025

Голова циклової комісії _____ (підпис) (В.Б. Любська) ПБ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів («Основи правознавства») – 3	Курс 1
	Семестр 1
Загальна кількість годин – 90	Аудиторні заняття 32 год.
	Лекційні 32 год.
	Самостійна робота 58 год.
	Форма підсумкового контролю залік – 1 семестр

Статус: обов'язковий

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- формування у здобувачів освіти системних уявлень про державу та право як основних засобів упорядкування суспільних відносин та вміння використовувати їх у практичному житті;
- формування правової компетентності молоді, що забезпечує її здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство в розв'язанні суспільних проблем;
- виховання у здобувачів освіти поваги до людської гідності, дотримання прав людини, демократичних цінностей, верховенства права, справедливості, рівноправ'я;
- розвиток правової та соціальної грамотності здобувачів освіти, толерантності, комунікабельності, здатності до активної участі в житті суспільства;

Завданнями навчальної дисципліни є:

- сприяти опануванню здобувачами освіти поняттєвим апаратом, загальнотеоретичною основою для розуміння сутності сучасної держави і права, особливостей їх виникнення, функціонування й розвитку, ролі та функцій в організації суспільних відносин;
- поглибити знання здобувачів освіти про соціальні норми, верховенство права, державний устрій України;
- сформуванню системне уявлення здобувачів освіти про права та свободи людини і громадянина та механізми захисту прав і свобод;
- сформуванню позитивне ставлення до дотримання правових норм, ініціативності в реалізації своїх прав;
- сприяти усвідомленню здобувачами освіти тісного зв'язку між правовими знаннями й суспільними відносинами, розумінню системи загальнолюдських принципів і цінностей, відображених у Конституції та законах України, правової системи в цілому;
- виробити у здобувачів освіти вміння аналізувати суспільно-політичні події, правові явища і процеси;
- розвинути вміння здобувачів освіти користуватися правовими актами, правничою літературою, Інтернет джерелами;
- сформуванню у здобувачів освіти вміння застосовувати норми права в конкретних життєвих ситуаціях.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- поняття: особа, суспільство, держава, типи та форми держав, право, правові відносини, конституція, громадянське суспільство, органи управління держави, правовідносини, правопорушення, юридична відповідальність, сімейне право, трудове право;
- методи правових досліджень;
- виникнення держави, її типи та форми, сучасну українську державу та її органи;
- права, свободи, обов'язки людини і громадянина.

вміти:

- вільно оперувати в усній та письмовій мові основними поняттями правової науки;
- самостійно шукати, знаходити, отримувати, аналізувати та обробляти правову інформацію з різних джерел та подавати її в різних формах;
- орієнтуватись у системі національного законодавства, вмінти використовувати положення нормативно-правових актів, пояснювати зміст юридичного документа та шляхи його застосування, складати юридичні документи;
- використовувати правові знання для аналізу правових ситуацій й розв'язання юридичних задач;
- міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити на правовому матеріалі;
- висловлювати й аргументувати власну думку, визначати та обирати альтернативне рішення і підходи, спілкуватися в малих і великих групах;
- захищати свої права та права інших, застосовуючи правові знання й предметні вміння;
- вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, шукати зони згоди та досягати компромісу, поважати думку інших, проявляти толерантність;
- реалізовувати свої права та захищати їх, допомагати іншим людям у захисті їхніх прав;
- самостійно освоювати літературу з правознавства, кодекси, закони та інші нормативно-правові документи України.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дана дисципліна є логічним продовженням вивчення предметів гуманітарного циклу загальноосвітньої підготовки базової загальної середньої освіти.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ (СК) КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра)

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої / педагогічної / організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни

Із урахуванням змісту сучасної системи знань про державно-правові явища та особливостей організації навчального процесу курс «Основи правознавства» складається з трьох частин:

Частина 1. Основи теорії держави і права.

Частина 2. Основи публічного права України.

Частина 3. Основи приватного права України.

У першій та другій частинах курсу розкривається загальнотеоретична характеристика держави і права як соціальних явищ, а третя частина присвячена характеристиці української держави та її правової системи.

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
Частина перша. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА	
Тема 1. Загальна характеристика держави та державної влади (2 год.)	
Історичний аспект виникнення держави Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види. Теорії виникнення держави. Поняття і види влади. Особливості державної влади. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.	Студент/студентка: називає теорії виникнення держави; пояснює, що таке держава; називає її основні ознаки та функції; пояснює поняття «влада» та називає її види; описує ознаки державної влади; називає види органів державної влади та характеризує їх основні завдання.
Тема 2. Державний лад (2 год.)	
Поняття і загальна характеристика державного ладу. Види і загальна характеристика	Студент/студентка: пояснює, що таке державний лад та називає його складники;

<p>форм правління. Форми територіального устрою держави: поняття і види. Політичні режими: поняття і види.</p>	<p>дає визначення форми правління, територіального устрою, політичного режиму; <i>характеризує їх види і підкріплює прикладами.</i></p>
--	---

Тема 3. Особа, суспільство, держава (2 год.)

<p>Правовий статус особи. Поняття і загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Покоління прав людини. Громадянство: підстави набуття й припинення. Поняття й ознаки правової та соціальної держави.</p>	<p>Студент/студентка: <i>характеризує сутність прав, свобод та обов'язків людини і громадянина;</i> <i>називає види та покоління прав людини;</i> <i>дає визначення правового статусу особи;</i> <i>пояснює, що таке громадянство та описує способи його набуття й припинення;</i> <i>пояснює, що таке правова й соціальна держава та називає їх ознаки;</i> <i>висловлює власне судження щодо прав людини як загальнолюдської цінності.</i></p>
---	---

Тема 4. Поняття і загальна характеристика права (2 год.)

<p>Поняття і ознаки права. Основоположні та загальні принципи права. Функції права. Джерела та форми права: поняття й види.</p>	<p>Студент/студентка: <i>характеризує ознаки права;</i> <i>пояснює принципи права: основоположні (справедливості, рівності, свободи, гуманізму) та загальні (пропорційності, правової визначеності, розумності, добросовісності);</i> <i>дає визначення понять «функції права», «нормативні акти», «правовий прецедент», «правовий звичай», «нормативний договір»;</i> <i>описує джерела й форми права та підкріплює прикладами;</i> <i>висловлює власне ставлення до права як особливого виду соціальних норм.</i></p>
--	---

Тема 5. Поняття і структура системи права (2 год.)

<p>Поняття системи права. Публічне і приватне право. Галузі права, правові інститути. Правові норми: ознаки, структура. Співвідношення правових норм і статей правових актів. Поняття законодавства. Систематизація правових актів: поняття і види.</p>	<p>Студент/студентка: <i>дає визначення понять «система права», «правова норма», «законодавство», «систематизація правових актів»;</i> <i>називає елементи правової норми та наводить приклади; види систематизації правових актів та підкріплює прикладами;</i> <i>пояснює, що таке галузь права та правовий інститут; демонструє приклади галузей права України;</i> <i>співвідносить правову норму і статтю правового акта.</i></p>
---	---

Тема 6. Правовідносини. Правопорушення (2 год.)

<p>Поняття і види правовідносин. Склад правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність осіб. Особливості правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб.</p>	<p>Студент/студентка: <i>дає визначення правовідносин, називає їх види та підкріплює прикладами;</i> <i>пояснює поняття «склад правовідносин»; «зміст правовідносин», «суб'єкт правовідносин», «фізична особа», «юридична особа», «об'єкт правовідносин»;</i></p>
--	--

Об'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.	<i>визначає, що таке юридичні факти, називає їхні види та підкріплює прикладами;</i> <i>пояснює зміст правосуб'єктності осіб; розкриває особливості правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб.</i>
--	---

Тема 7. Юридична відповідальність (2 год.)

Поняття відповідальності. Поняття, ознаки й підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика. Обставини, що виключають протиправність діяння.	Студент/студентка: <i>пояснює, що таке відповідальність;</i> <i>дає визначення юридичної відповідальності, називає її ознаки і підстави;</i> <i>називає обставини, що виключають протиправність діяння та підкріплює прикладами;</i> <i>застосовує знання з теми для аналізу правових ситуацій.</i>
--	--

Контрольна робота (2 год.)

Частина друга. ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Тема 8. Конституційне право (2 год.)

Загальна характеристика конституційного права. Особливості норм конституційного права. Ознаки та структура Конституції України. Характеристика державного ладу України.	Студент/студентка: <i>дає визначення конституційного права, називає його основні інститути й джерела;</i> <i>пояснює особливості норм конституційного права;</i> <i>визначає ознаки та структуру Конституції України;</i> <i>характеризує форму правління, територіального устрою та політичного режиму України.</i>
--	---

Тема 9. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина (2 год.)

Міжнародні стандарти у галузі прав людини: поняття, акти, що їх закріплюють. Загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Конституційні обов'язки громадян України. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини: поняття і види.	Студент/студентка: <i>пояснює, що таке міжнародні стандарти в галузі прав людини та називає їх;</i> <i>характеризує права, свободи та обов'язки людини і громадянина; підкріплює прикладами види прав та свобод людини і громадянина;</i> <i>визначає конституційні обов'язки громадян України;</i> <i>пояснює гарантії та визначає механізми захисту прав та свобод людини і громадянина.</i>
--	---

Тема 10. Особливості організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні (2 год.)

Загальні засади організації державної влади в Україні. Референдум і вибори: поняття й види. Верховна Рада України. Президент України. Органи державної виконавчої влади України: Кабінет Міністрів, центральні та місцеві органи виконавчої влади. Судова система України. Правоохоронні органи України.	Студент/студентка: <i>пояснює: загальні засади організації державної влади, визначені Конституцією України; конституційний статус Верховної Ради України, її організаційну структуру та компетенцію; визначає місце Президента України в системі державних органів та розкриває зміст його повноважень;</i> <i>описує статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів державної виконавчої влади; судову систему України;</i> <i>характеризує референдум та вибори; місцеве самоврядування в Україні;</i>
--	--

Місцеве самоврядування в Україні.	називає види та завдання правоохоронних органів.
-----------------------------------	--

Тема 11. Адміністративне право. Кримінальне право (2 год.)

<p>Загальна характеристика адміністративного права. Публічне адміністрування. Державна служба. Поняття та склад адміністративного проступку. Адміністративні стягнення. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.</p>	<p>Студент/студентка: дає визначення адміністративного права та називає основні його основні інститути й джерела; пояснює поняття «державна служба»; розкриває особливості правового статусу суб'єктів адміністративного права; суть публічного адміністрування; визначає адміністративний проступок та розкриває його склад; називає основні права та обов'язки державних службовців, види адміністративних стягнень, особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.</p>
---	--

Контрольна робота (2 год.)

Частина третя. ОСНОВИ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Тема 12. Цивільне право. Сімейне право (2 год.)

<p>Загальна характеристика цивільного права. Особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб. Особисті немайнові та майнові права фізичної особи. Поняття й умови дійсності правочинів. Цивільні договори. Поняття спадкового права. Порядок спадкування. Підстави цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх. Способи захисту цивільних прав. Поняття й значення строків позовної давності.</p>	<p>Студент/студентка: дає визначення цивільного права, права власності, спадкового права, правочину, заповіту; називає основні інститути та джерела цивільного права; види строків позовної давності та пояснює їхнє правове значення; види та умови дійсності правочинів; пояснює особливості цивільної правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб; характеризує особисті немайнові та майнові права фізичної особи; цивільні договори; особливості цивільно-правової відповідальності неповнолітніх, окремі види цивільних договорів, способи захисту цивільних прав; особливості спадкування за законом і заповітом; застосовує знання з теми для аналізу правових ситуацій.</p>
--	---

Тема 13. Авторське право і суміжні права (2 год.)

<p>Предмет та джерела авторського права і суміжних прав. Майнові, немайнові авторські права. Порушення авторського права, відповідальність.</p>	<p>Студент/студентка: дає визначення авторського права; суміжних прав; називає їх основні джерела; розкриває зміст порушення авторського права;</p>
---	--

Тема 14. Трудове право (2 год.)

<p>Загальна характеристика трудового права. Трудовий договір: поняття, зміст, форма, строки. Підстави припинення трудового договору. Поняття й види робочого часу та</p>	<p>Студент/студентка: дає визначення трудового права; трудового договору, трудової дисципліни; називає основні інститути та джерела трудового права; види робочого часу та часу відпочинку; підстави припинення трудового договору; види дисциплінарних стягнень;</p>
--	--

часу відпочинку. Трудова дисципліна.	<i>характеризує</i> види та строки трудового договору; <i>описує</i> порядок укладення трудового договору; <i>застосовує</i> знання з теми для аналізу правових ситуацій.
Контрольна робота (2 год.)	

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість Годин
Частина перша: ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА	
Тема 1. Загальна характеристика держави та державної влади	2
Тема 2. Державний лад	2
Тема 3. Особа, суспільство, держава	2
Тема 4. Поняття і загальна характеристика права	2
Тема 5. Поняття і структура системи права	2
Тема 6. Правовідносини. Правопорушення	2
Контрольна робота	2
Всього	14
Частина друга: ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	
Тема 7. Конституційне право	2
Тема 8. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	2
Тема 9. Особливості організації державної влади і місцевого самоврядування в Україні	2
Тема 10. Адміністративне право. Кримінальне право	2
Контрольна робота	2
Всього	10
Частина третя. ОСНОВИ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	
Тема 11. Цивільне право. Сімейне право	2
Тема 12. Авторське право і суміжні права. Захист персональних даних. Правила розповсюдження інформації.	2
Тема 13. Трудове право	2
Контрольна робота	2
Всього	8
Загальна кількість годин	32

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1.	Загальна характеристика держави та державної влади.	2
2.	Державний лад.	2
3.	Особа, суспільство, держава.	2
4.	Поняття і загальна характеристика права.	2
5.	Поняття і структура системи права.	2
6.	Правовідносини. Правопорушення.	2
7.	Конституційне право.	2
8.	Права, свободи та обов'язки людини і громадянина.	2
9.	Особливості організації державної влади і місцевого самоврядування в	2

	Україні.	
10.	Адміністративне право. Кримінальне право.	2
11.	Цивільне право. Сімейне право.	2
12.	Авторське право і суміжні права. Захист персональних даних, правила розповсюдження інформації.	2
13.	Трудове право.	2
Всього		26

Самостійна робота

№ тем и	Назва теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Основи теорії держави	Історичний аспект виникнення держави. Загальна характеристика держави. Державний лад	5
2	Загальна характеристика права	Поняття і загальна характеристика права. Правовідносини	5
3	Основи конституційного права України	Конституційне право України.	5
4	Основні права і обов'язки людини і громадянина	Основні права і обов'язки людини і громадянина. Вибори. Референдум	5
5	Особливості організації державної влади і місцевого самоврядування	Особливості організації державної влади і місцевого самоврядування	5
6	Загальна характеристика цивільного права України	Цивільне право. Цивільно-правові правочини	5
7	Захист прав споживачів	Захист прав споживачів	5
8	Договори. Угоди. Цивільно-правова відповідальність	Договори. Угоди. Цивільно-правова відповідальність	5
9	Загальна характеристика адміністративного права України	Загальна характеристика адміністративного права України	5
10	Загальна характеристика трудового права України	Загальна характеристика трудового права України	5
11	Поняття і види робочого часу і часу відпочинку	Поняття і види робочого часу і часу відпочинку	2
12	Поняття трудової дисципліни. Трудові спори (конфлікти)	Поняття трудової дисципліни. Трудові спори (конфлікти)	2
13	Загальна характеристика сімейного права України	Загальна характеристика сімейного права України	2
14	Юридична відповідальність.	Юридична відповідальність	2
Всього			58

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувачів освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є підсумкові тести, поточні контрольні роботи.

Форми поточного та підсумкового контролю:

- опитування пройденого матеріалу;
- контрольні роботи;
- залік.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є бліц-опитування, контрольні роботи, залік.

Питання на залік

1. Історичний аспект виникнення держави.
2. Поняття і ознаки держави.
3. Функції держави: поняття і види.
4. Теорії виникнення держави.
5. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.
6. Поняття і загальна характеристика державного ладу.
7. Види і загальна характеристика форм правління.
8. Форми територіального устрою держави: поняття і види.
9. Політичні режими: поняття і види.
10. Правовий статус особи.
11. Поняття і загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.
12. Громадянство: підстави набуття й припинення.
13. Поняття й ознаки правової та соціальної держави.
14. Поняття і ознаки права.
15. Основоположні та загальні принципи права.
16. Функції права.
17. Джерела та форми права: поняття й види.
18. Поняття системи права. Публічне і приватне право.
19. Правові норми: ознаки, структура.

20. Систематизація правових актів: поняття і види.
21. Поняття і види правовідносин. Склад правовідносин.
22. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність осіб.
23. Об'єкти правовідносин.
24. Зміст правовідносин.
25. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.
26. Поняття, ознаки й підстави юридичної відповідальності.
27. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика.
28. Загальна характеристика конституційного права. Особливості норм конституційного права.
29. Ознаки та структура Конституції України.
30. Характеристика державного ладу України.
31. Міжнародні стандарти у галузі прав людини: поняття, акти, що їх закріплюють.
32. Загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.
33. Конституційні обов'язки громадян України.
34. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини: поняття і види.
35. Загальні засади організації державної влади в Україні.
36. Референдум і вибори: поняття й види.
37. Верховна Рада України.
38. Президент України.
39. Органи державної виконавчої влади України: Кабінет Міністрів, центральні та місцеві органи виконавчої влади.
40. Судова система України.
41. Правоохоронні органи України.
42. Місцеве самоврядування в Україні.
43. Загальна характеристика адміністративного права.
44. Державна служба.
45. Поняття та склад адміністративного проступку.
46. Адміністративні стягнення. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
47. Загальна характеристика цивільного права.
48. Особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.
49. Особисті немайнові та майнові права фізичної особи.
50. Авторське право і суміжні права.
51. Захист персональних даних. Правила розповсюдження інформації.
52. Поняття й умови дійсності правочинів. Цивільні договори.
53. Поняття спадкового права. Порядок спадкування.
54. Підстави цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.
55. Способи захисту цивільних прав. Поняття й значення строків позовної давності.
56. Предмет та джерела житлового права.
57. Право громадян на житло.

58. Приватизація. Договір житлового найму.
59. Загальна характеристика трудового права.
60. Трудовий договір: поняття, зміст, форма, строки.
61. Підстави припинення трудового договору.
62. Поняття й види робочого часу та часу відпочинку.
63. Трудова дисципліна.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти
Відмінно	Здобувач освіти ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію й переконливо її аргументує; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання й уміння у практичній урочній діяльності (участь у дискусіях, засіданнях «круглих столів» тощо); може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання. Самостійна робота виконана в повному обсязі, без зауважень.
Добре	Здобувач освіти оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності. Самостійна робота виконана в повному обсязі, може містити незначні зауваження.
Задовільно	Здобувач освіти у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня; може користуватися за допомогою викладача (зразок, пам'ятка) окремими положеннями нормативних актів. Самостійна робота виконана частково або до її виконання є суттєві зауваження.
Незадовільно	Здобувач освіти на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих. Самостійна робота не виконана.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Наровлянський О. Правознавство: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) – К.: «Грамота». 2010.

2. Гавриш С. Правознавство: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академ. рівень/ С.Б.Гавриш, В.Л.Сутковий, Т.М.Філіпенко. – К.: Генеза, 2010.
3. С. Ратушняк. Правознавство: Навчальний посібник. К.: Навчальна книга-Богдан 2008 р.
4. Конституція України. Чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 1 серпня 2008 року – К: Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2008. – 48 с.

Додаткова

1. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (з додатком станом на 1 листопада 2001р.)– К., 2002.
2. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. // ВВР України. – 1997. - № 2.
3. Про внесення змін до законодавчих актів України щодо застосування контрактної форми трудового договору: Закон України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 26 травня.
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. - № 13.
5. Про зайнятість населення: Закон України від 1 березня 1991 р. // ВВР України. – 1991. - № 14.
6. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. // ВВР України. – 1995. - № 17.
7. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. // ВВР України. - № 49.
8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. // ВВР України. – 1998. – № 34.